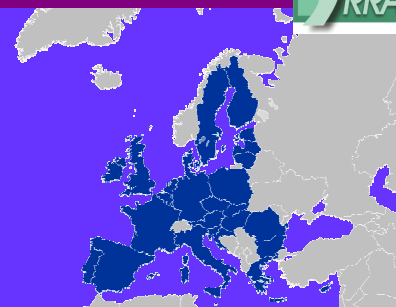

Politika súdržnosti v rokoch 2014 - 2020

Miestny rozvoj riadený spoločenstvom CLLD

O čo ide?

V priebehu minulých 20 rokov sa prístup LEADER (*Spojenia medzi vidieckym hospodárstvom a rozvojovými aktivitami*) v oblasti miestneho rozvoja riadeného spoločenstvom (CLLD) – založený na skúsenostiach iniciatívy financovanej zo štrukturálnych fondov EÚ, ktorý mal pomôcť zúčastneným stranám vo vidieckych oblastiach zhodnotiť dlhodobý potenciál ich miestneho regiónu – ukázal ako efektívny a účinný nástroj pri uskutočňovaní rozvojových politík. Európska komisia podporuje túto realizačnú metódu. Pokiaľ ide o prístup LEADER, ktorý EÚ sústavne podporuje od roku 1991, tento prístup sa stal dôležitým prvkom rozvojovej politiky vidieka a je akceptovaný v celej Európe. Od roku 2007 je miestny rozvoj nástrojom uskutočňovania politiky aj v odvetví európskeho rybného hospodárstva.

Čo sa navrhuje?

Komisia v súvislosti s nástrojom CLLD navrhuje jednotnú metodiku pre fondy Spoločného strategického rámca (SSR), ktorá:

- sa bude zameriavať na konkrétne subregionálne územia
- je riadená spoločenstvom prostredníctvom miestnych akčných skupín zložených zo zástupcov miestnych verejných a súkromných spoločensko-hospodárskych záujmov
- sa vykonáva prostredníctvom integrovaných a viacodvetvových miestnych rozvojových stratégií, ktoré sa sústredia na danú oblasť, vytvorených s prihliadnutím na miestne potreby a potenciál
- zahŕňa inovačné prvky v miestnom kontexte, vytváranie kontaktov a tam, kde je to vhodné, spoluprácu

Hlavné ciele miestneho rozvoja riadeného spoločenstvom

Hlavné ciele návrhu Komisie sú zjednodušiť a rozšíriť využívanie nástroja CLLD ako rozvojového nástroja:

- vyzývať miestne spoločenstvá, aby vytvárali integrované prístupy zhora nadol v podmienkach, keď treba reagovať na územné a miestne problémy, ktoré si vyžadujú štrukturálnu zmenu
- budovať kapacity spoločenstva a podporovať inovácie (vrátane sociálnych inovácií), podnikanie a možnosti zmien podporou rozvoja a objavovaním nevyužitého potenciálu v rámci spoločenstiev a území
- podporovať vlastníctvo na úrovni spoločenstva zvyšovaním účasti v rámci spoločenstiev a budovať zmysel pre zapojenie sa a vlastníctvo, ktoré zvyšujú účinnosť politík EÚ
- pomáhať viacúrovňovej správe poskytnutím spôsobu, ktorým sa miestne spoločenstvá budú v plnej miere podieľať na určovaní charakteru realizácie cieľov EÚ vo všetkých oblastiach

Zásadné prvky miestneho rozvoja riadeného spoločenstvom

Miestne akčné skupiny by mali tvoriť zástupcovia miestnych verejných a súkromných spoločensko-hospodárskych záujmov, ako napríklad podnikatelia a ich združenia, miestne orgány, susedské alebo vidiecke združenia, občianske skupiny (napríklad zástupcovia menších, starších občanov, žien či mužov, mládeže, podnikateľov atď.), komunitné a dobrovoľnícke organizácie atď.

Zástupcovia občianskej spoločnosti a partneri zo súkromného sektora by mali mať najmenej 50 % rozhodovacích právomocí a žiadna záujmová skupina by samotná nemala mať viac než 49 % hlasov.

Stratégie pre miestny rozvoj musia byť v súlade s príslušnými programami fondov SSR, prostredníctvom ktorých sú podporované. Mali by určiť oblasť a obyvateľstvo, ktorých sa stratégia týka, vykonať analýzu rozvojových potrieb a potenciálu danej oblasti vrátane analýzy silných a slabých stránok, príležitostí a hrozieb (SWOT analýzu) a popísať ciele, rovnako ako integračný a inovačný charakter stratégie vrátane cieľov pre výstupy a výsledky. Stratégie by mali zahŕňať aj akčný plán, ktorý ukazuje, ako sa ciele premietnu do konkrétnych projektov, prevádzkových a monitorovacích opatrení a finančného plánu.

Oblasť a obyvateľstvo, ktorých sa daná miestna stratégia týka, by mali byť jednoliate, cielené a mali by ponúkať dostatočné kritické množstvo pre účinnú realizáciu stratégie. Úlohou miestnych akčných skupín je určiť, ktorých oblastí a obyvateľstva sa ich stratégie budú týkať, tieto stratégie však musia byť v súlade s kritériami, ktoré Komisia stanoví prostredníctvom delegovaného aktu. Na porovnanie, ustanovenia z rokov 2007-2013, ktoré sa týkajú obyvateľstva, na ktoré sa vzťahuje program LEADER, sa zameriavajú na minimálne 10 000 obyvateľov a maximálne na 150 000 obyvateľov. Priemerný počet obyvateľov, ktorí sa zúčastnili na programoch URBAN II financovaných z EFRR v období rokov 2000-2006, bol približne 30 000.

Čo je nové?

V programovom období na roky 2014-2020 prinesie dôslednejšia podpora vo forme spoločného právneho rámca a zosúladených pravidiel piatich fondov SSR väčší súlad a podporí vytvorenie stratégií pod vedením miestnych spoločenstiev financovaných z viacerých fondov.

Niekoľko prvkov v spoločných ustanoveniach fondov SSR sa zameriava na zjednodušenie realizácie miestneho rozvoja riadeného spoločenstvom pre príjemcov finančných prostriedkov:

- Jednotná metodika pre CLLD sa bude uplatňovať vo všetkých fondoch a regiónoch – to umožní všetkým územiam profitovať z podpory EÚ v oblasti budovania kapacít, miestnych verejno súkromných partnerstiev a ich stratégií, vytvárania kontaktov a výmeny skúseností.
- Podpora z fondov SSR bude dôsledná a koordinovaná. To umožní príjemcom podpory jednoduchšie vytvárať stratégie financované z viacerých fondov, ktoré sa lepšie prispôbia ich potrebám a oblastiam, napríklad v oblasti, ktorá obsahuje vidiecke aj mestské prvky. To sa zabezpečí prostredníctvom koordinovaného budovania kapacít, výberu, schvaľovania a financovania stratégií pre miestny rozvoj a miestnych akčných skupín.
- Hlavný fond: V prípade stratégií financovaných z viacerých fondov bude existovať možnosť financovať prevádzkové náklady a organizáciu stratégie pre miestny rozvoj prostredníctvom jediného fondu (t. j. hlavného fondu).

Čo je nové?

Stimuly. Pokiaľ ide o politiku súdržnosti pre operačné programy, v ktorých sa celá prioritná os uskutočňuje prostredníctvom CLLD, maximálny pomer spolufinancovania z EFRR alebo ESF na úrovni prioritnej osi sa zvýši o 10 percentuálnych bodov. V prípade EPFRV môže sa v závislosti od okolností maximálna miera spolufinancovania CLLD predstavovať 80 % až 90 % a maximálna miera spolufinancovania z EFNRH je 75 %.

Ako (na čo) sa môžu v CLLD využiť rôzne fondy?

- **EFRR/ESF:** Prijatie Lisabonskej zmluvy a stratégie Európa 2020 poskytuje presvedčivé zdôvodnenie integrovaného a inkluzívneho prístupu k riešeniu miestnych problémov. Najmä zameranie sa na kvalitu rastu a potreba zaistiť, že bude inkluzívny a udržateľný, znamená, že v súlade s cieľmi hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti by politika súdržnosti mala podporovať kroky na riešenie oblastí nezamestnanosti, nedostatku a chudoby.
- **EPFRV:** Dôležitosť zapojenia spoločenstva sa preukázala úspechom CLLD, podporovaného v rámci prístupu LEADER. Úspech tohto prístupu je očividný, pretože v EÚ teraz pracuje 2 304 miestnych akčných skupín s celkovým skutočným financovaním v sume 5,5 miliardy EUR (6 % finančných prostriedkov fondu EPFRV).

EPFRV: Tento prístup slúži ako základ pre nové návrhy Komisie v oblasti CLLD, ktoré sú:

- založené na konkrétnej oblasti; - zdola-nahor; - verejno-súkromné; - integrované; - inovatívne; - podporujú spoluprácu a vytváranie kontaktov.

EFNRH: Od roku 2007 prioritná os 4 Európskeho fondu námorného a rybného hospodárstva (EFNRH) poskytuje podporu pre udržateľný vývoj v oblastiach rybného hospodárstva tým, že zabezpečuje, aby kroky vykonané rybárskymi miestnymi akčnými skupinami (FLAGs) stavali na jedinečných silných stránkach a možnostiach každej oblasti rybolovu, využívali nové trhy a produkty a začleňovali poznatky, energiu a zdroje miestnych zúčastnených strán zo všetkých odvetví.

Takmer 213 rybárskych miestnych akčných skupín (FLAGs) teraz pôsobí v 17 členských štátoch. V budúcnosti nové návrhy posilnia schopnosť týchto skupín FLAGs vykonávať ich prácu a prinášať lepšie možnosti integrovanej spolupráce s ostatnými odvetviami a susednými oblasťami.

Aké sú dôsledky navrhovanej spoločnej metodiky?

Pretože sa miestny rozvoj riadený spoločenstvom sústreďuje na konkrétnu oblasť a dá sa financovať z finančných prostriedkov rôznych fondov SSR, je to ideálna metodika na vytvorenie spojení medzi mestskými, vidieckymi a rybolovnými oblasťami.

- Členské štáty budú musieť vo svojich partnerských zmluvách konkretizovať, ako chcú podporovať CLLD, a naznačiť, na ktoré programy a oblasti CLLD sa môžu využiť. Zatiaľ čo CLLD je voliteľný pri financovaní z fondov EFRV, ESF a EFNRH, je povinný pri financovaní z EPFRV.
- Medzi fondmi musí existovať dôslednosť a koordinácia, pretože stratégie CLLD, ktoré vytvárajú miestne akčné skupiny, sa môžu týkať fungovania jedného alebo viacerých fondov. Členské štáty a riadiace orgány musia určiť kritériá výberu stratégií pre miestny rozvoj a zaistiť, aby sa výzvy a postupy jednotlivých fondov skoorinovali. Výber a schválenie stratégií vykoná spoločný výbor zriadený na tento účel dotknutými riadiacimi orgánmi, ktorý zaistí, že stratégie financované z viacerých fondov získajú koordinované financovanie celkovej stratégie.
- V oblastiach, v ktorých členské štáty naznačujú, že by sa mohol využiť CLLD, sa spolu s riadiacimi orgánmi budú musieť zapojiť do činností na budovanie kapacít, aby zaistili, že miestne spoločenstvá, najmä tie v zraniteľných oblastiach s obmedzenými možnosťami, sa majú možnosť plne zapojiť. To sa dá dosiahnuť vytváraním miestnych akčných skupín a formulovaním životaschopných stratégií.
- Potenciálne miestne akčné skupiny sa v ranom štádiu musia zapojiť do dialógu s príslušnými riadiacimi orgánmi.

Ďalšie zdroje dôležitých informácií

Legislatíva: http://europa.eu/legislation_summaries/institutional_affairs/treaties/lisbon_treaty/ai0016_cs.htm

Politika súdržnosti: http://ec.europa.eu/regional_policy/what/future/index_sk.cfm

Regionálna politika: http://ec.europa.eu/regional_policy/index_sk.cfm

